

- =M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Sil's'ke hospodarstvo ta okhorona pryrody : posibnyk iz praktychnoho upravlinnia, vidnovlennia ta stvorennia pryrodnykh biotopiv na sil'hospuhiddiakh: per. z anhl. / Dzh. Enrius, M. Ribejn ; zah. red. O. V. Dudkin, O. M. Osadcha. – K. : [b.v.], 2006. – 288 p.
6. Vlasenko I. V. [http://www.fao.org/docrep/016/ap106e/ap106e.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Ekoloho-ekonomichna bezpeka rozvytku ahrosfery Ukrainy : monohr. / I. V. Vlasenko. – Vinnytsia : [b. v.], 2011. – 519 p.7. Medvedev V. V. Monitorynh pochy Ukrainy. Kontseptsyia. Ytohy. Zadachy / V. V. Medvedev ; UAAN, NNTs «In-t gruntoznavstva i ahrokhimii imeni O. N. Sokolovs'koho». – [2-e yzd., peresmotr. y dop.]. – Kh. : Mis'kdruk, 2012. – 535 p.8. Alexandratos N. World agriculture towards 2030/2050: the 2012 revision / by N. Alexandratos, J. Bruinsma ; Global Perspective Studies Team FAO : Agricultural Development Economics Division [Electronic recourse]. – Access mode : <a href=). – The name of the screen.
 9. Zakon Ukrainy «Pro okhoronu zemel'» №962 vid 10.06.2003 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. – Nazva z ekrana.
 10. Zemel'nyj kodeks Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Nazva z ekrana.

УДК 336.7

Курінна О.В.,
ст. викладач кафедри фінанси підприємств,
Академія муніципального управління, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті розкрито теоретичні основи визначення сутності поняття «фінансовий потенціал підприємства», досліджено фактори, що обумовлюють розвиток елементів фінансового потенціалу, охарактеризовано процес управління фінансовим потенціалом підприємства.

Ключові слова: фінанси, фінансові ресурси, фінансовий потенціал, стратегія управління фінансовим потенціалом.

Куринная О.В.,
ст. преподаватель кафедры финансы предприятий,
Академия муниципального управления, г. Киев

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация. В статье раскрыты теоретические основы определения сущности понятия «финансовый потенциал предприятия», исследованы факторы, обуславливающие развитие элементов финансового потенциала, охарактеризован процесс управления финансовым потенциалом предприятия.

Ключевые слова: финансы, финансовые ресурсы, финансовый потенциал, стратегия управления финансовым потенциалом.

**Kurinna O.,
senior lecturer of Department of Enterprise Finance,
Academy of Municipal Management, Kiev**

THEORETICAL ASPECTS OF MANAGEMENT ENTERPRISES FINANCIAL CAPACITY

Annotation. The article describes the theoretical basis for determining the nature of the concept of "financial strength of the company," The factors that contribute to the development of elements of financial capacity, the process of the financial potential of the company.

The factors that determine the development potential and financial elements affecting their balance and efficiency, by their division into two groups - internal and external, the peculiarities of their influence on the financial potential of the company.

The methodological approaches to the construction of a rational system of financial potential that improve the efficiency of its operation. Based on a critical review of the literature sets out the general principles for the financial potential, reflecting the specific requirements of the process. These principles include: integrity and comprehensiveness, continuity in time and space, flexibility, scientific validity of the basic parameters, the effectiveness of management actions, adaptation to specific regulator.

Proper attention is given to the set of management actions that are presented in a logical sequence and characterize key areas of implementation. Briefly describes the main stages of the financial potential, disclosed the content shown significance in the organization of administrative functions at each site financial activity.

Keywords: finance, financial resources, financial capacity, financial capacity management strategy.

Постановка проблеми. Управління фінансами суб'єкта господарювання в сучасній ринковій економіці охоплює всі елементи загальної системи управління бізнесом. Стан фінансів підприємств залежить, в першу чергу, від їх фінансового потенціалу, зміст якого складає сукупність фінансових ресурсів та доходів господарюючих суб'єктів при заданих параметрах (або таких, що склалися при певних обставинах) ринкового, ресурсного та виробничого потенціалів.

Фінансовий потенціал слугує одним з найважливіших індикаторів реакції економіки України на управлінські рішення, а його зростання показує ефективність реалізованої політики, конкурентоспроможність і стійкість розвитку не тільки суб'єктів господарювання, але й всієї країни в цілому: чим ефективніше функціонують підприємства і чим більше коштів вони акумулюють у своїй діяльності, тим більше засобів надходить

до бюджету регіону, а також до державного бюджету у вигляді податків, штрафів та відрахувань. А це, в свою чергу, підвищує рівень соціального забезпечення в країні.

Функціонуючи в умовах ринкової економіки, господарюючи суб'єкт постійно здійснює операції з фінансовими ресурсами, результатом котрих можуть стати втрати або нарощування наявного фінансового потенціалу. Його втрати можуть мати негативні наслідки не лише в поточному, але і в перспективному періоді. З огляду на це, важливо розробляти не лише методологічні аспекти, але й дієву систему сучасних інструментаріїв реалізації стратегії фінансового управління стійкого економічного зростання підприємств з урахуванням специфіки сучасного етапу розвитку вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішення проблем управління фінансовим потенціалом підприємств розглядалися в наукових розробках вчених-економістів О.В.Ареф'євої, О.І.Амоші, В.П.Бабица, Я.Г.Берсуцького, В.М.Гриньової, В.Б.Занги, М.І.Іванова, О.М.Кизими, Т.С.Клебанової, М.М.Лепи, П.А.Орлової, В.С.Пономаренка, О.І.Пушкаря, Л.В.Руденко, О.М.Тридіда, Д.К.Шевченка, Б.Г.Шелегеди та ін.

Однак, незважаючи на значні досягнення в теорії управління фінансовим потенціалом підприємств, є низка проблем, які залишаються предметом дискусій і обговорень вчених і потребують ґрунтовного дослідження.

Мета статті полягає в узагальненні теоретичних підходів та методичних основ управління фінансовим потенціалом суб'єктів господарювання, розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств, що забезпечить збалансоване використання фінансових ресурсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема управління фінансовим потенціалом підприємств встає все актуальнішою в умовах невинної глобалізації ринку, що в загальному визначає важливість контролю за станом господарської діяльності підприємства з погляду дії зовнішніх і внутрішніх чинників його діяльності та визначення його фінансового потенціалу для забезпечення стійкого економічного зростання [1].

В економічній літературі немає досить чіткого трактування категорії «фінансовий потенціал», тому, проаналізувавши ряд літературних джерел, можемо визначити фінансовий потенціал підприємства як сукупність наявних та потенційних ресурсів і можливостей, що можуть бути мобілізовані для досягнення стратегічних і тактичних організаційних цілей. Його можна охарактеризувати як відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого позитивного фінансового результату за умови: наявності власного капіталу, достатнього для забезпечення ліквідності та фінансової стійкості; можливості

залучення зовнішнього капіталу в обсягах, необхідних для реалізації ефективних інвестиційних проектів; наявності ефективної системи управління фінансами, що забезпечує прозорість поточного і перспективного фінансового стану підприємства.

Фінансовий потенціал, як економічна категорія, є складною динамічною системою, елементи якої взаємопов'язані і взаємообумовлені. Кожен елемент цієї системи залежить від рівня розвитку підприємства, конкурентної позиції, можливості залучення та поєднання окремих видів джерел фінансування, ефективності системи управління.

Фактори, які обумовлюють розвиток елементів фінансового потенціалу та впливають на їх збалансованість і ефективність використання, можна поділити на дві групи – зовнішні і внутрішні (рис. 1).

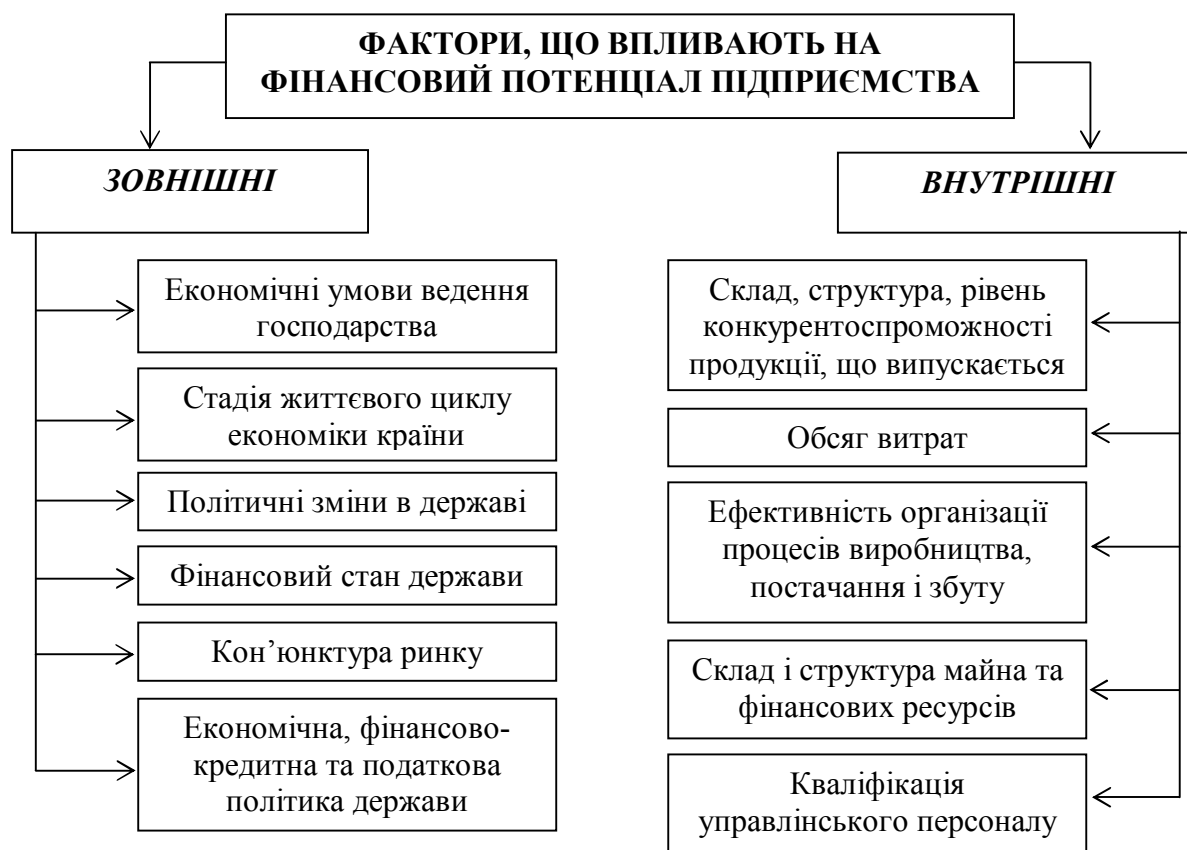

Рис. 1. Фактори, що впливають на фінансовий потенціал підприємства.

При цьому слід зазначити, що вплив зовнішніх факторів визначається обмежувальними та стимулюючими заходами: податковими ставками, процентними ставками, законодавчими, етнічними, суспільними нормами, тиском політичних сил тощо [2].

Зовнішні фактори несуть в собі низку проблем управління фінансовим потенціалом підприємства: можливість втрати чи недоотримання доходів підприємством в результаті зміни економічної

ситуації та політичної нестабільності в країні; втрата підприємством ліквідності та платоспроможності внаслідок падіння курсу валют; нездатність господарюючого суб'єкта здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями внаслідок зміни фіскальної політики держави; неможливість реалізації раніше випущеної продукції через значні зміни кон'юнктури ринків в результаті появи товарів, що дотуються державою.

Внутрішні фактори, в свою чергу, обумовлюють наступні проблеми управління фінансовим потенціалом: прорахунки у виробничій, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства (і, як наслідок, втрата доходів), в результаті неорганізованої та неефективної системи управління суб'єктом господарювання; простої у виробництві, викликані невиправданим вибором підприємств-постачальників; відсутність оборотних засобів, що зумовлює збої в реалізації продукції, що випускається; зниження фінансових можливостей підприємства внаслідок нераціональної структури капіталу через надмірне залучення кредитних ресурсів та нездатності вчасно погашати зобов'язання за ними тощо.

Конкурентоспроможний фінансовий потенціал характеризується стійкою платіжною готовністю, достатньою забезпеченістю власними оборотними засобами та ефективним їх використанням з господарською доцільністю, чіткою організацією розрахунків, наявністю стійкої фінансової бази. Фінансовий стан підприємства може бути нестійким у випадку неефективного розміщення коштів, їх імобілізації, простроченої заборгованості перед бюджетом, постачальниками, банком, а також недостатньої стійкості потенційної фінансової бази, що пов'язано з несприятливими тенденціями у виробництві.

Стійкий фінансовий стан підприємства є необхідною умовою його діяльності в ринкових відносинах, оскільки від цього залежить своєчасність і повнота погашення його зобов'язань з оплати праці робітників, розрахунків з бюджетом, банками та постачальниками матеріальних ресурсів, з виплати дивідендів тощо. Фінансовий потенціал можна вважати ефективним, якщо він покриває власними засобами не менше 50% фінансових ресурсів, необхідних для здійснення конкурентоспроможної діяльності підприємства, цілеспрямовано та ефективно використовує фінансові ресурси та є платоспроможним.

Фінансовий потенціал підприємства відіграє визначальну роль. По-перше, він впливає на виробничий потенціал з точки зору вільних фінансових ресурсів, достатності коштів на технологічні інновації. По-друге, він чинить вплив на управлінський потенціал через стабільний фінансовий стан для нарощування стратегічного потенціалу, забезпечення прибутковості та рентабельності бізнесу, реалізації ефективних господарських стратегій. По-третє, ефективний фінансовий потенціал забезпечує формування ринкового потенціалу через фінансові можливості для здійснення маркетингових досліджень, забезпечення

гнучкої цінової політики, значної ринкової частки, низьких витрат на збут та доведення продукції до споживача.

Як наслідок, фінансовий потенціал формує ключові напрями розвитку та ефективні інструменти перспективного використання усієї фінансової діяльності і відповідає за ефективне забезпечення руху грошових потоків від одних господарюючих суб'єктів до інших. Безумовно, для ефективного функціонування фінансового потенціалу необхідне правильне управління ним. Фінансовий менеджмент повинен при плануванні фінансових потоків використовувати весь доступний інструментарій, у тому числі орієнтацію на внутрішні і зовнішні позикові джерела фінансування. Тому завданням управління фінансовим потенціалом підприємства є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Для цього підприємство повинно розробляти і ефективно застосовувати відповідні стратегії фінансування.

У найзагальнішому вигляді під стратегією управління фінансовим потенціалом підприємств розуміють комплекс заходів з управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання з метою отримання економічної вигоди та забезпечення безперервного виробничого процесу.

Механізм формування стратегії управління фінансовим потенціалом включає ряд етапів[3]:

1. Аналіз та виділення із загальної стратегії розвитку підприємства пріоритетів при формуванні стратегії управління фінансовим потенціалом.
2. Розробка цільових орієнтирів, в основі яких лежать наступні процедури: аналіз та прогнозування фінансово-економічного стану зовнішнього середовища, аналіз внутрішнього середовища підприємства, виявлення сильних та слабких сторін.
3. Адаптація до умов зовнішнього середовища.
4. Визначення основних напрямків формування, накопичення, розподілу ресурсів, пошук нових джерел позикових коштів.
5. Формування елементів стратегії управління фінансовим потенціалом (планування і контроль фінансових потоків та ресурсів, організаційно-правове оформлення, вибір фінансових інструментів, аналіз та оцінка фінансових ризиків, податкове планування).
6. Розробка та реалізація стратегії управління фінансовим потенціалом в рамках стратегічних планів.
7. Аналіз і контроль стратегії управління фінансовим потенціалом.
8. Використання результатів аналізу для конкретизації стратегічних напрямків розвитку підприємства.

Формування стратегії управління фінансовим потенціалом має включати наступні складові:

- діагностика та прогнозування фінансового потенціалу підприємства;

- стратегічної тактичне планування;
- вибір ефективних фінансових інструментів, у тому числі в межах інвестиційних рішень, що приймаються;
- управління фінансовими ризиками;
- податкове планування;
- організаційно-правове оформлення та подальший контроль фінансових потоків.

Зауважимо, що зазначені елементи стратегії управління фінансовим потенціалом в кінцевому результаті визначають конкурентоспроможність будь-якого підприємства, що має за мету отримання позитивного економічного ефекту. Досягнення саме цієї мети і повинна забезпечити в перспективі система менеджменту в цілому.

По суті стратегію управління фінансовим потенціалом слід визначати як систему цілей та перспективних дій на основі створення та реалізації підходів й інструментів фінансового менеджменту. Дана система представляє собою сукупність планів отримання, накопичення і розподілу фінансових ресурсів.

У найзагальнішому вигляді визначення стратегії управління фінансовим потенціалом складається з трьох елементів: використання банківських інструментів фінансування, організація облігаційної позики та організація додаткової емісії акцій.

Кожний із зазначених інструментів має загальновідомі переваги і недоліки по відношенню один до одного. Необхідно зазначити, що потенційна можливість використання конкретного виду фінансування багато в чому визначається рівнем розвитку, на якому знаходиться суб'єкт господарювання. Так, на початкових етапах становлення підприємство характеризується відсутністю позитивних грошових потоків та, відповідно, відсутністю можливостей обслуговувати боргові зобов'язання. Таким чином, до появи можливості в повній мірі використовувати банківське кредитування чи організувати облігаційні позики основною формою фінансування є акціонерний капітал.

В той же час для підприємств, що функціонують на ринку не перший рік, залучене фінансування більш привабливе, оскільки воно не «розмиває» акціонерний капітал. Разом з тим, в окремих випадках (наприклад, диверсифікація бізнесу, побудова вертикально інтегрованих структур) може призводити до необхідності створення нових організацій (юридичних осіб) в рамках утворюваного холдингу, в тому числі – на принципах проектного фінансування.

Виходячи з того, що фінансовий потенціал підприємства має синтетичний характер, а його надзвичайний динамізм знаходиться під впливом численних факторів, вважаємо, що організація його управління повинна базуватися на певних принципах [4], які відображають загальні

економічні положення даного процесу та специфіку об'єкту, яким здійснюється управління (рис. 2).

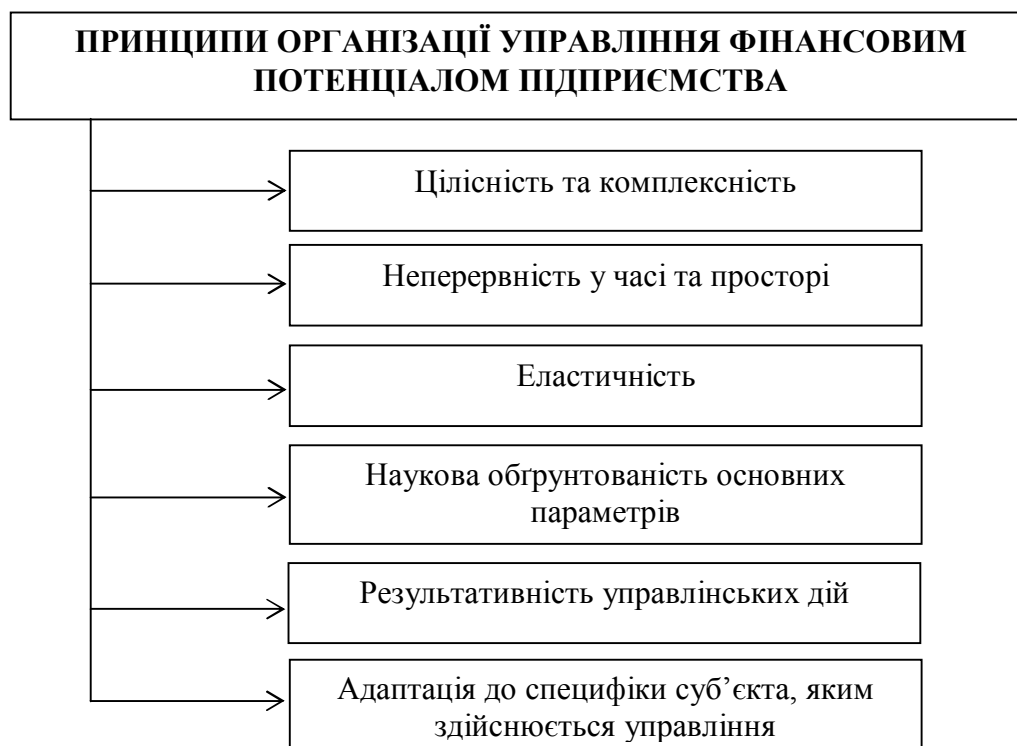

Рис. 2. Принципи організації управління фінансовим потенціалом підприємства.

Зображені на рис. 2 принципи управління фінансовим потенціалом взаємопов'язані між собою і характеризують як загальні вимоги до організації цього процесу, так і власне особливості фінансового потенціалу.

Принцип цілісності дозволяє забезпечити комплексність та узгодженість управлінських дій складових цієї категорії на всіх етапах його функціонування, чим посилюється вплив на всю господарську діяльність підприємства.

Принцип цілісності та комплексності доповнюється неперервністю управління фінансовим потенціалом, який передбачає постійну реалізацію управлінських дій від моменту створення підприємства до його ліквідації. Неперервність управління фінансовим потенціалом суб'єкта господарювання повинна досягатись не лише в різні періоди часу, але і в просторі, тобто на всіх етапах управління відповідним об'єктом.

Сутність принципу еластичності полягає у можливості пристосування всіх рішень, які приймаються і реалізуються, до реальних умов господарювання (мається на увазі обов'язкове врахування економічної, політичної, зовнішньої ситуації, внутрішніх умов господарювання, стан матеріальних, трудових і власних фінансових

ресурсів, кредитоспроможність підприємства і платоспроможність його партнерів по бізнесу).

Для прийняття найбільш виправданих управлінських рішень необхідне дотримання принципу наукової обґрунтованості. Наукова обґрунтованість окремих показників, таких як обсяг, структура та використання фінансового потенціалу підприємства, дозволяє забезпечити цілісність та ефективність процесу управління.

Принцип результативності націлює управлінські дії на досягнення позитивних фінансових результатів всіх завдань у сфері фінансово-господарської діяльності, які плануються та реалізуються. Дотримання цього принципу необхідно враховувати при організації управлінських функцій на кожному етапі фінансової діяльності і при використанні складових елементів фінансового потенціалу.

Реальність управлінських дій досягається лише в тому випадку, якщо перераховані вище принципи враховують специфіку господарського і фінансового обороту суб'єкта управління і адаптовані до умов його функціонування в конкретній економічній і політичній ситуації.

Фінансовий потенціал, будучи категорією управління, підлягає плануванню (прогнозуванню), регулюванню та використанню. Плановані (прогнозовані) значення фінансового потенціалу базуються, перш за все, на скоригованих показниках його реалізації в попередніх періодах з урахуванням прогнозних змін обсягів продаж, рентабельності, власного і позикового капіталів, забезпечення позитивного ефекту фінансового та операційного важеля, реалізації інвестиційних проектів тощо. В кінцевому рахунку, планування фінансового потенціалу спрямовано на забезпечення, відновлення або збереження фінансової стійкості. Ринкова економіка підвищує значимість планування фінансового потенціалу підприємства, оскільки в умовах посилення конкуренції підприємець повинен заздалегідь прорахувати доцільність кожної транзакції. Для цього необхідно визначити свої затрати, прогнозовані доходи, ступінь ризику і, відповідно, встановити розміри можливого прибутку або збитку.

Наступним етапом комплексної системи управління фінансовим потенціалом стає раціональна організація реалізації відповідних завдань. На цьому етапі управління проводиться коригування фінансових завдань з врахуванням змін умов господарювання, вживаються заходи для їх виконання, здійснюється маневрування ресурсами і удосконалення фінансових відносин для досягнення позитивних результатів діяльності. В подальшому оцінюється ступінь впливу фінансового потенціалу на результативність фінансово-господарської діяльності на основі контролю, який охоплює всі ділянки фінансової діяльності підприємства. Оцінка економічних результатів дозволяє виявити причини негативних явищ, що сприяє виправленню недоліків і покращенню фінансового потенціалу підприємства.

Таким чином, раціональна організація управління фінансовим потенціалом підприємства сприятиме більш ефективному розподілу, прискоренню кругообігу фінансових ресурсів. Це розширить фінансові можливості нижчих ланок господарства, відповідно підвищиться стійкість матеріальної бази фінансового потенціалу підприємства, організації його економічних відносин з іншими учасниками відтворювального процесу.

Висновки. Основними факторами успіху у забезпеченні ефективного управління фінансовим потенціалом є:

1. Удосконалення фінансового потенціалу за рахунок збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків (підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок збільшення виручки від реалізації; скорочення вихідних грошових потоків можна досягти за рахунок: зниження витрат, які відносяться на собівартість продукції та які покривають за рахунок прибутку).

2. Мобілізація внутрішніх резервів. Це: проведення реструктуризації активів підприємства; сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства.

3. Врахування впливу конкуренції.

4. Необхідність оптимального розподілу й перерозподілу фінансових ресурсів.

5. Розробка й прийняття рішень по досягненню певного компромісу між вимогами прибутковості, надійності й ліквідності капіталу підприємств.

6. Регулювання структурних перетворень у фінансовому потенціалі.

7. Використання методів управлінського впливу на фінансові ресурси.

Отже, важливою складовою діяльності підприємства має бути ефективний стан фінансового потенціалу, оскільки він є підґрунтям створення й розвитку стійких конкурентних переваг підприємства на основі формування унікальних комбінацій ресурсів і високих компетенцій. Головною задачею управління фінансовим потенціалом підприємства є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Для цього підприємство повинне мати правильно складений фінансовий план своєї діяльності. Удосконалення фінансового потенціалу можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності.

Використані джерела інформації:

1. Белінська О.В. Сутність фінансового потенціалу підприємства / О.В. Белінська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. - № 4. Т.3. – С. 267-271.

2. Мерзлов И.Ю. Управление финансовым потенциалом предприятия / И.Ю. Мерзлов [Электронный ресурс]. – 2008. – Режим доступа: <http://www.science-bsea.narod.ru>.
3. Егоров П.В. Модель оценки структурной динамики финансового потенциала промышленного предприятия / П.В. Егоров, Ю.В. Сердюк // Вісник Донецького університету економіки та права: зб. наук. пр.; редкол.: В.К. Мамутов [та інш.]; гол. ред. Я.Г. Берсуцький. – Донецьк: ДонУЕП, 2006. – С. 42 – 52.
4. Фомин, П.А. Особенности оценки потенциала промышленных предприятий / П.А. Фомин, М.К. Старовойтов [Электронный ресурс]. – 2010. – Режим доступа: http://www.cfin.ru/management/manufact//manufact_potential.shtml.

References:

1. Belins'ka O.V. Sutnist' finansovoho potentsialu pidpriemstva / O.V. Belins'ka // Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. – 2012. - № 4. Т.3. – С. 267-271.
2. Merzlov Y.Yu. Upravlenye fynansovym potentsyalom predpriyatya / Y.Yu. Merzlov [Elektronnyj resurs]. – 2008. – Rezhym dostupa: <http://www.science-bsea.narod.ru>.
3. Ehorov P.V. Model' otsenky strukturnoj dynamyky fynansovoho potentsyala promyshlennoho predpriyatya / P.V. Ehorov, Yu.V. Serdiuk // Visnyk Donets'koho universytetu ekonomiky ta prava: zb. nauk. pr.; redkol.: V.K. Mamutov [ta insh.]; hol. red. Ya.H. Bersuts'kyj. – Donets'k: DonUEP, 2006. – pp. 42 – 52.
4. Fomyn, P.A. Osobennosty otsenky potentsyala promyshlennykh predpriyatyj / P.A. Fomyn, M.K. Starovojtov [Elektronnyj resurs]. – 2010. – Rezhym dostupa: http://www.cfin.ru/management/manufact//manufact_potential.shtml.

УДК 339.9

*Соколов О. В., аспірант,
Міжрегіональна Академія управління персоналом*

**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ З
ВИРОБНИЦТВА ШИННОЇ ТА ГУМОТЕХНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність розроблення теоретичних положень і методико-практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу формування підприємствами стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності шляхом виділення існуючих проблем.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, стратегія, завдання.

*Соколов О. В., аспірант,
Межрегиональная Академия управления персоналом*

**ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ
ПО ПРОИЗВОДСТВУ ШИННОЙ И РЕЗИНОТЕХНИЧЕСКОЙ
ПРОДУКЦИИ**

Аннотация. В статье обоснована актуальность разработки теоретических положений и методико-практических рекомендаций по совершенствованию процесса